

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Пономаренка Івана Герасимовича про відповідність Конституції України (конституційність) частини третьої статті 185, пункту 3 частини четвертої статті 356, частини другої статті 357 Цивільного процесуального кодексу України, окремого припису абзацу третього частини першої статті 3, підпункту 9 пункту 1 частини другої статті 4, статті 8 Закону України „Про судовий збір“

К и ї в
17 липня 2024 року
№ 140-1(II)/2024

Справа № 3-111/2024(233/24)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Юровська Галина Валентинівна (голова засідання),
Лемак Василь Васильович,
Мойсик Володимир Романович (доповідач),

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Пономаренка Івана Герасимовича про відповідність Конституції України (конституційність) частини третьої статті 185, пункту 3 частини четвертої статті 356, частини другої статті 357 Цивільного процесуального кодексу України, окремого припису абзацу третього частини першої статті 3, підпункту 9 пункту 1 частини другої статті 4, статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Мойсика В.Р. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Пономаренко І.Г. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 24, частині другій статті 55, пунктам 1, 3, 8 частини другої статті 129, частині першій статті 130 Конституції України (конституційність) частину третю статті 185, пункт 3 частини четвертої статті 356, частину другу статті 357 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс), окремий припис абзацу третього частини першої статті 3, підпункт 9 пункту 1 частини другої статті 4, статтю 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами (далі – Закон).

Згідно з оспорюваними приписами Кодексу:

– „якщо позивач відповідно до ухвали суду у встановлений строк виконає вимоги, визначені статтями 175 і 177 цього Кодексу, сплатить суму судового збору, позовна заява вважається поданою в день первісного її подання до суду. Якщо позивач не усунув недоліки позовної заяви у строк, встановлений судом, заява вважається неподаною і повертається позивачеві“ (частина третя статті 185);

– „документи, що підтверджують сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі, або документи, які підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону“ (пункт 3 частини четвертої статті 356);

– „до апеляційної скарги, яка оформлена з порушенням вимог, встановлених статтею 356 цього Кодексу, а також подана особою, яка відповідно до частини шостої статті 14 цього Кодексу зобов’язана зареєструвати електронний кабінет, але не зареєструвала його, застосовуються положення статті 185 цього Кодексу“ (частина друга статті 357).

Оспорюваними приписами Закону:

– визначено, що судовий збір справляють, зокрема, „за подання до суду апеляційної і касаційної скарг на судові рішення“ (абзац третій частини першої статті 3);

- встановлено ставки судового збору за подання до суду апеляційної і касаційної скарги на ухвалу суду, заяви про приєднання до апеляційної чи касаційної скарги на ухвалу суду (підпункт 9 пункту 1 частини другої статті 4);
- врегульовано питання відстрочення та розстрочення сплати судового збору, зменшення його розміру або звільнення від його сплати (стаття 8).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Котелевський районний суд Полтавської області видав судовий наказ від 30 листопада 2023 року про стягнення з Пономаренка І.Г. на користь Товариства з обмеженою відповідальністю „ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ“ (далі – Товариство) заборгованості за спожиту електричну енергію за період з червня 2022 року до листопада 2023 року в сумі 4805,42 грн, а також судового збору в розмірі 268,40 грн.

Не погоджуючись із наявністю заборгованості перед Товариством у зв'язку з тим, що „пенсіонерам взагалі не мають права здійснювати будь-які нарахування про оплату за отримані житлово-комунальні послуги“, а електричною енергією його має забезпечувати відповідний орган місцевого самоврядування за рахунок бюджетних коштів, Пономаренко І.Г. звернувся до вказаного суду з заявою про скасування судового наказу.

Котелевський районний суд Полтавської області ухвалою від 22 грудня 2023 року повернув цю заяву Пономаренку І.Г. без розгляду, зазначивши, що вона оформлена неналежним чином, оскільки до заяви не додано квитанцію про сплату судового збору чи підтвердження про звільнення від його сплати.

Полтавський апеляційний суд ухвалою від 16 січня 2024 року апеляційну скаргу Пономаренка І.Г. залишив без руху, надавши йому строк для усунення недоліків, зокрема у спосіб надання суду доказів сплати судового збору або зазначення підстав для звільнення від його сплати.

Ухвалою від 26 лютого 2024 року Полтавський апеляційний суд продовжив строк для усунення Пономаренком І.Г. недоліків поданої апеляційної скарги на десять днів з моменту отримання ухвали суду, а ухвалою від 26 березня

2024 року повернув Пономаренку І.Г. його апеляційну скаргу через несплату судового збору.

Верховний Суд ухвалою від 3 травня 2024 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Пономаренка І.Г. на ухвалу Котелевського районного суду Полтавської області від 22 грудня 2023 року та на ухвалу Полтавського апеляційного суду від 26 березня 2024 року, зазначивши, зокрема, що відповідно до частини четвертої статті 394 Кодексу у разі оскарження ухвали (крім ухвали, якою закінчено розгляд справи) суд може визнати касаційну скаргу необґрунтованою та відмовити у відкритті касаційного провадження, якщо правильне застосування норми права є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо її застосування чи тлумачення; оскільки правильне застосування судом апеляційної інстанції норм статей 185, 356, 357 Кодексу є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо їх застосування чи тлумачення, то Верховний Суд дійшов висновку, що касаційна скарга є необґрунтованою та у відкритті касаційного провадження слід відмовити.

На думку Пономаренка І.Г., застосування судами оспорюваних приписів Кодексу, Закону є „примушуванням“ його до сплати судового збору та „перешкоджанням в доступі до правосуддя, що є прямим порушенням гарантованого Конституцією України права людини на судовий захист“.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта

права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Пономаренко І.Г. не навів аргументів щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, Закону, зокрема не обґрунтував взаємозв'язку між їх змістом та статтями Основного Закону України, натомість висловив власну оцінку встановленого чинним законодавством обов'язку сплати судового збору.

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що твердження Пономаренка І.Г. щодо неконституційності частини третьої статті 185, пункту 3 частини четвертої статті 356, частини другої статті 357 Кодексу, окремого припису абзацу третього частини першої статті 3, підпункту 9 пункту 1 частини другої статті 4, статті 8 Закону по суті зводяться до незгоди із судовими рішеннями в його справі, що не може вважатися належним обґрунтуванням тверджень щодо їх невідповідності Конституції України в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Пономаренка Івана Герасимовича про відповідність

Конституції України (конституційність) частини третьої статті 185, пункту 3 частини четвертої статті 356, частини другої статті 357 Цивільного процесуального кодексу України, окремого припису абзацу третього частини першої статті 3, підпункту 9 пункту 1 частини другої статті 4, статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**